

DENGÊ KURDISTAN

BIJÎ KURDISTAN'A AZAD Û DEMOKRATİK...

Hajmara (1) 20.9.1981

NE "MECLISA ŞEWRA" FAŞİZMÊ MECLISA XELKÊ KURDISTAN!

FAŞİZMİN "Danışma Meclisi" DEĞİL KURDISTAN HALK MECLİSİ!

T.C. devleti kuruluşundan günümüze kadar bir çok yönetim değiştirdi. Hükümetler değişti. Yasalar, anayasalar değişti. Kısacası dünden bugüne değişen bir çok şey oldu. Ama her defasın da bir şey kusaktan kuşaga, babadan oğula bir miras gibi günümüze kadar değişmeden getirildi. Ulusumuza, yoksul halkımıza uygulanan vahşi baskıydı bu. Ulusumuzun boynuna geçirilen e-saret zinciri inönüler, Bayar'lar, Erimler, Ecevit ve Demirel'ler ve onların "eziz" ataları Atatürk tarafından, sırayla, biraz daha sıkılarak günümüze kadar getirildi. Değişen bir çok şeye rağmen biz Kürdler, üzerimizden ulusal baskının değişmediğine yıllarca hep tanık olduk.

Her gelen yeni yönetim, ulusal varlığını, uygulamak istediği baskılara gerekçe yaptı. Su ünü "bölücülük"ten "kürtçülük"ten ne çektiğimizi, ancak biz biliriz. Dikkat edilmişse şu son askeri faşist cuntanın da aynı gerekçesi var: Yani "bölücülük" (!) Faşist cunta bu bölücülüğün yanına bir de "komünizm" ekledi. Dolayısıyla aşağılık faşist cuntanın elinde, bizi ezmek için şimdî daha güçlü (!) gerekçeler var "Bölücülük ve Komünizm" (!) Faşist cunta bu "güçlü" gerekçelere dayanarak, şu son bir yıldır ülkemizin her yanını karış karış taradı, elden geçirdi. Binlerce yurtsever, devrimci, demokrat ve komünist "bölücülük yaptıkları için" zindanlara doldurdu. Toplu işkenceler, katliamlar, ırz-namus düşmanlığı alabilirdiğine yaygınlaştırıldı. Amaç belliydi: Halkımızın gelişmekte olan ulusal demokratik muhalefetine kana boğmak, sindürmek... Düzene boyun eğmemizi sağlamak. Faşist cuntanın ülkemize yaptıklarını uzun uzadıya anlat-

(Devamı: s. 14'de)

Dewleta Cî, ji avabûna xwe u heta roja me, gelek idare geherî. Hükümet û mîakeqanûn guherî. Bi kurtî ji do û heta îro, gelek list guherî. Lê belê her çare ji, tîstek mîna mirasê, ji nûsî û heta nesîla, ji bava heta lawa dewî bû heta rojame nehat guherî. Zûma li ser millet û xelkê mey legû bû ev. Zîncîra osarota di stûyê milletê me de, ji a- li inonîyan, Bayar'an, Erim'an, Ecevit û Demirel'an u kalê wanî "eziz" Ataturk ve hinkî di ji hat şîdaddî û heta roja me em anîn. Li hember guherîna gelek tîştan, em Kurd, ji neguhertîna zûma li ser milletê me re em tum şahîdîn.

Her idara nû hat, hebûna milletê me, bo zûma xwe kir sebeb. Ancaxx em Kurd, ji vê "bölucülük"ê ji vê "Kürtçülük"ê em zanîn ku çî dixşîmîn. Lê hatibe mîqatekîrîn, ev cûnta faşîsta leşkerîya vê dawîyê ji, eynî sebebe dîde pêş. Dîsa "bölucülük" Cûnta faşîst, "komünîzm" ji danî cem "bölucülük"ê. Li vegerê, di destê cûnta faşîst de, bo peir-qandîna me, delîlê hin quwetlî (!) hene: "Bölucülük" û "komünîzm" (!) Sedemî van delîlê quwetlî cûnta faşîst, ve-saleke welatê me bihost bi bihost di destra derbaskîr. Bi hezaran welatparêz, soresger, demokrat û komünîst "bo ku bölucülük kirîne" (!) ew tîjeyî zîdyanan kir. İşkencan komî qetîlyaman, dijîmînantîya ırz û namûsê heta ku dibe hat firenkîrîn. Arman xwuya bû: mixelefeta xelkê me ya demokratîka milletî ku îreh dibû, bi xwûnê bê xenîqandî û bê hezînkîrîn. Ji sazîyê re stûyê me bê xwarkîrîn. Tîştê ku cûnta faşîst li welatê me bîrê dîke, îcab nake ku bî dîvedîrejî bê bahskîrîn. Ev bî qanda me Kurd'a, kesê ku zanibe û dîtibe tuneye.

Cûnta faşîst êdî wehşeta xwey tam derketîyo rastê bî vesartîn ketîye xebeata xepandîna komên nezan û dibêje van hemîya em "bo xelaskîrîna demokrasîyê" (!) dikî. Bi vê xayê, di nava xebeata avakîrîna meclîsê kukîa ku temamê azayê wê ji tîrelê xwe we bî neqandîn deye. Ev meclîs (!) wê "mîakeqanûna sazîya demokratîka hatîne" ha; zîr bîke (!) dawîyê ji "wê secîm" çêbîve û wê derbasî tam demokrasîyê bîve (!) îwd. A cûnta faşîst vana dibêje. Base ku, îmkana bawerîya me ji vana heye? îtîbet tune. Çînkû, avakîrîna Cî Bîxwe, jîxwî spartî asaşê dijî-demokrasîyê bî. (!) Ji dî tînekê ve, dîroka Cî, ji do û heta îro eynî wextê bîye dîroka dînkîntîna demokrasîyê.

Rastê "meclîsa kukîa" wê "mîakeqanûnkê" ha; zîr bîke. Belkî "secîm" bî çêkîrîn û parîlamentoyek bî avatîrîn. Tema: Mîakeqanûn, meclîs û "secîm" ên buhîmîn. Çî dame Kurd'a ku emê li benda (Devamî wê li rûpeya 14'ye.)

KULLANILACAK DİL ÜZERİNE

DİNGE KURDISTAN, Türkiye Kurdistanı'nda işçi sınıfının ulusal ve toplumsal politik mücadelesinin vardığı aşamanın yayın alanındaki ürünüdür. Bu nedenle siyasi bir gazetedir.

Türkiye içinde Kurdistan toplumunun ulusal farklılığı nedeniyle, Denge Kurdistan, halkına ulusal dile de seslenecektir. Zaten amaçlarından bir de budur.

Ne varki, toplumumuzun bugünkü genel kültür seviyesi düşünülürse, gazetenin tek dil olarak Kürtçe çıkması, üstlenilen görevin yerince yerine getirilememesi gibi bir durumu karşılayacaktır. Nedenleri üzerinde kısaca durmakta yarar vardır.

Birincisi: Halkımız kendi dili ile okuma-yazma bilmemektedir. Türkçe açısından dahi ele alınacak olursa, oran yine de çok düşüktür. Asimilasyon nedeni ile, Türkçe okur-yazarlığı, Kürtçeye nazaran daha fazla olduğunu söylemek mümkündür.

İkincisi: Toplumun okur-yazar kesimi ise Türk okullarında okuyan veya okuması öğrenci ve aydınlarıdır. Bu kesimler dahi, yıllardır gelişimi zorbaca engellenmiş ve yasaklanmış Kürtçe'yi okuyup yazmaktan büyük ölçüde uzaktırlar. Bu nedenle çağın gelişim seviyesini Kürtçe ifade etmek ve bunu tam olarak anlamak, bütün Kurdistan'da bir kaç yüz kişi ile sınırlıdır. Kaldı ki, Kürtçe okuma-yazma öğrenmek, hatta yazılanları anlamak başlı başına bir sorundur.

Bu ve benzeri nedenlerle Denge Kurdistan, Kürtçe-Türkçe yayımlanacaktır. Bilimsel açıklamaları gerektiren teorik yazılar büyük ölçüde Türkçe olacak, pratik mücadele örnek ve deneyimleri kapsayan, yazılar da çoğunlukla Kürtçe yayımlanacaktır.

Denge Kurdistan'ın yayımlayacağı Kürtçe yazıların bir takım imla ve gramer hataları içermesini,

Lİ SER BİKAR ANİNA ZİMAN

DENGÊ KURDISTAN, li Kurdistan'a Tirkîyê, ezahûra waseña faaliyeta gehineka tekoşina çina çarkeran ya çivaki û neteweyîye. Bo vê yekê rojnamek siyasiyê.

Sedemî firqiyeta çivaka Kurdistan, Denge Kurdistan, bi zimanê neteweyî ji bi xelqêra wê deng bike. Ji xwe armançek wê ji ewe. Çihaye ku, gehineka çandeya çivakê bê barçavkirin, bi yek zimanê derketina rojname, wê bive sedemî bi çih nevinna wezifa ku li xwe barkirîya. Li ser sekanîndina ebaba wê îde heye.

Ayekî. Xelqê me, bi zimanê xwe xwendin û nivandîndî nizanê. Pirs ji alî Tirkî ve ji bî dîtin, oran fîsê ji kame. Sedemî asimilasyonê, gotina, nivîsandî û xwendina Tirkî, li gora Kurdî parîkî zêdeye, nîmkûne.

Adudûya: Xwandan û nivîsandî çivakê, rewşenîyê û xwendewanê ji xwendepêşî Tirkî destûrayî dîne. Ev qisman ji, ji salan virde, ji xwendin û nivîndina Kurdî ya ku hatiye qedexekirin gelek fûrin. Sedemî wê yekê, fahm û îdekirina gehineka temê, bi Kurdî, di nava Hemû Kurdistanê da bi end sedan sinokirîye. Maje ku hûnbîna nivîsandî û xwendin heta famkirina nivîsandî bi Kurdî, bi erê xwe pîrse.

Ev û sedemî yekî din, Denge Kurdistan wê bi Kurdî û Tirkî bê weşandin. Igehete teorîk û zanistî yanî wê bi Tirkî, tekoşin û heçandîndî pratîk ji yanî wê bi Kurdî ben weşandin.

Bê şik, nivîsandî Kurdî ku wê di rojname tenqê Kurdistan de derkevin, wê xelqîyê vekit-

okurlarımız anlayışla karşılamalıdır. Çünkü Denge Kurdistan, dil gelişiminde öncülük iddiası olan bir edebiyat ve kültür dergisi değildir. Ve bu göre edebiyatçıların öncülüğüne bırakmıştır. Bununla birlikte, Kurtçenin edebî gelişimine kapalı kalmak gibi, yanlış bir düşüncesi de yoktur. Ama, siyasi bir gazete olan, Denge Kurdistan için, edebiyat, başlı başına bir faaliyet olmayacaktır. Dilediği en son gelişmeler Kürtçe yazılarda yansıtılacaktır. Kendisi dışındaki yapılan ve yapılacak edebî çalışmaların dili geliştirici sonuçlarından azami ölçüde yararlanacaktır.

Denge Kurdistan'ın bütün cabası, düşüncesini Kurdistan halkının en geniş kesimlerine anlatmaktır. Kürtçe-Türkçe çıkması bu nedendir. Kürtçe yazılarda, Türkiye halkları arasında kullanılan bir takım ortak kelimeleri kullanmasının nedeni de bu olacaktır. Hatta Denge Kurdistan, Türkiye Kurdistanı'ndaki Arap, Ermeni, Azeri azınlıkların dilleri ile de yazılar yazılar yayımlanmasının yararını biliyor. Ancak bütün isteğimize rağmen, henüz bu görevin tamamını kataracak imkanlara şimdilik sahip değildir. Arap, Ermeni ve Azeri halkların emekçilerinin, bizi şimdilik anlayışla karşılayacakları düşüncesindeyiz.

Okurlarımızın, gazeteye yazmak istedikleri yazıları Kürtçe ve Türkçe olarak yazmaları, hem halkın daha iyi anlaması ve Kürtçe okur-yazarlığa teşviki, hem de yazı sahiplerinin bu konuda yetkinleşmesi açısından son derece yararlı olacaktır.

EMEĞİ Kİ HALKIMIZI!...

DENGE KURDISTAN, burjuvazinin dilimiz üzerindeki yaşağını tanımamaktadır. İşçiler, emekçiler olarak sorunlarımızı kendi dilimizle haykıracağız!...

têvexwun. Bê vê yekê, xwendewan bila ji nihade me xweş bibinin. Çinku, Denge Kurdistan ne rojnamek çandê û pêşeyîye. U pêşeyî ji pêşevana re hiştiye. Bo vê yekê ji, pêşevçûna pişeya zimanê Kurdîra wê ne girîbe û nakewe xelqîyê wîra. Lê belê ji bo weşanek siyasi Denge Kurdistan re, serî biserî faaliyeta xebata pişeyî, we neba faaliyeteke serbiser. Pêşevçûnîyê ji alî zimanê Kurdî, di niyê saneda wê bê belawkrin. Bi îfadekî din xebatên pişeyî ku devayî xwe tê dain û ev xebatên ku ziman pêşvedibî, ji dawiyên wan wê bê fedakirin.

Hemû xebata Denge Kurdistan, diçina xwe bi xelqên Kurdistan re bide famkirin. Derketine wêy bi Kurdî û Tirkî bo vê yekêye. Di nivîsandî Kurdî de bi kar anîna kelîmê ku di nava gelên Tirkîyê da û ji teref dinê ji sedemî vêye. Heta Denge Kurdistan di zanîna îde bîkar anîna zimanê gelên Ereb, Ermenî û Azerîyan daye ji. Ançax, li hembar hemû wê xwestinê ji, ji anave, ne xwedî qedroyên ku zanîbîni vîsî bi çih binin. Ji anave gelên Ereb, Ermenî û Azerî bi ketxwesi me qebutbirin.

Xwendewanan me, bo famkirina xelqê me u bo teşwîqkirina xwendin û nivîsandina Kurdî u hem ji, alî ziman ve bo pêşevçûna xwedîyê nivîse hun nivîsandî xwe bi Kurdî u Tirkî binivîsînin, we gîlek bi îdebe.

XELQÊ ME VÊ KEDKIR!...

DENGÊ KURDISTAN, qedexa li ser zimanê me nasîyake. Em karkir û xebatkar, pîrsên xwe bi zimanê xwe emê banqînt!...